

Bakgrunden till Tacksamma patienters fond

Av Greta Nord

Jag går ofta och funderar över hur mitt liv skulle ha blivit om jag inte fått komma till underbara Sättra brunn. Redan vid 55 års ålder blev jag förklarad obotlig på Västerås lasarett, just när livet var som bäst för mig, ty jag hade ett arbete som jag trivdes med, men som innebar en otrolig arbetsbörda med 332 resdagar per år och nittio timmars arbetsvecka. Då kan man ju förstå att även den envisaste dalkulla kan ta slut.

Men när livet tedde sig som mörkast för mig, ringde min kära kusin Anna Berg från Uppsala och berättade att mamma hade haft en så bra läkare på Läkarhuset. Hon lovade höra med honom om han ville vara snäll och titta lite på mig. Ja, så blev det. En dag kom ett brev, där det stod att jag var välkommen till dr Nils-Johan Höglund, och efter en grundlig undersökning frågade han om jag varit på Sättra brunn. Jag berättade att jag har varit på Lasarettet och spelat och sjungit en gång, och där var nästan bara rullstolar. Men har ni aldrig varit där som gäst? Jag är intendent där och om ni vill kan jag ta hand om er, för ni är ju själv på väg till rullstolen. På så sätt kom jag till det underbara Sättra brunn!

Jag tyckte jag for dit tidigt, för jag var där före kl. 10, men där vimlade det av folk. Jag fick en köbricka, omkring nr 400, men vad gjorde det? Det fanns så mycket att upptäcka i den

vackra parken. Eftersom jag kommer från Dalarnas vackra fjällvärld passerade jag ofta Sättra brunn, såg kyrkan men reflekterade aldrig på att åka in och se vad där fanns, eftersom ingen läkare någonsin hade nämnt något om kurorten för mig.

Så letade jag mig fram till Läkarstugan. Där satt syster Hjördis och skulle leta rätt på min journal. »Ta den där tjocka«, sa jag, »den är nog min!« Ja, det var den också. Jag glömmer aldrig den första dagen. Det var många som skulle få tider för olika behandlingar och mina skulle börja kl. 7.30 med bad och inpackning. Jag fick krypa ner i ett rödmålat badkar, där tallbarrsoljan kom direkt ner i karet. Efteråt fick jag lägga mig på en brits och fick oljemassage över hela kroppen. Denna procedur upprepades tre gånger i veckan och jag kände hur krafterna återvände. Efter två veckor kunde jag gå elljusspåret. Oh, så ljuvligt! Första gången fick jag sällskap med några prat-samma personer, så sedan gick jag ensam för att kunna njuta av tystnaden och den välgörande naturen. Men så träffade jag Maja Wigfors och därefter gjorde vi alltid sällskap. Vi bara njöt av de vackra omgivningarna och blev mycket goda vänner. Tyvärr gick hon bort alldeles för tidigt.

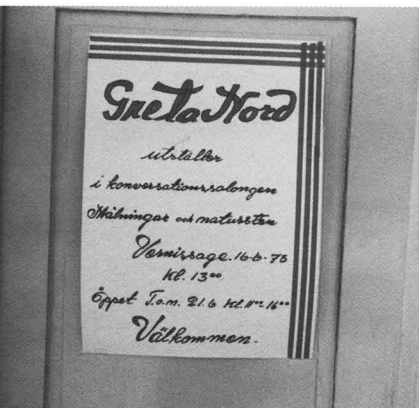
Jag började tidigt gå till terapin, där jag fick utlopp för min skaparglädje som alltsedan jag var liten pyrt inom mig. Vad jag inte kommit i kontakt med tidigare var batik, men nu fick jag prova på det. Oh så roligt! Även detta var medicin. I grupp fick jag vara med och måla stora tavlor, som mest handlade om Sättra brunn, och jag vet att en av dem sitter kvar i Läkarstugan, var de andra tagit vägen vet jag ej.

Efter middagsmaten var det skönt att ta igen sig en liten stund innan Julle bjöd på någon fin konsert i kyrkan – alltid av högsta klass. Han började där samma år som jag och sköter fortfarande konserterna. Efteråt var det grötlunk, en mycket trevlig sed.

En söndag hälsade jag på min gode vän Erik Samils i Hedemora, en fin dalakonstnär. Av honom lånade jag med mig en del porträtt och tavlor som jag visade för dr Höglund, som då sade att jag skulle hämta hit honom! På så sätt blev även Erik en trogen gäst på Sättra, och tillsammans ordnade vi en utställ-

Artkelförfattaren 1973 med sitt verk *Grötlunken*

ning. På vernissagen spelade Pr. Dr Oto Novak på sin cello och vi har fortfarande kontakt med varandra. Erik Samils gick också bort alldeles för tidigt. Jag bifogar några klichéer från vår utställning.

Tänk så många underbara människor jag träffat på Sättra brunn, det är också medicin. Och tänk så många gånger städpersonalen fick flytta min säng. Jag kan gå med slagruta och känner att det för mig inte går att sova om jag ligger över en stark källåder eller ett kryss. Och eftersom det är så mycket vatten under brunnsområdet hände det faktiskt att jag fick byta rum för att sängen stod mitt över ett kryss. Jag går fortfarande med pendeln i handväskan, och är jag borta någonstans, där jag inte varit förut, så kollar jag stolen innan jag sätter mig, annars får jag krypningar i båda benen.

Jag drar mig till minnes en händelse under min sista termin på Sättra brunn; jag bodde då på Bergabo. Det var en regnig kväll och åskan dundrade och blixterna lyste upp septemberhimlen. Då knackade det på dörren. Jag öppnade och där stod en bedårande, stilig kvinna och frågade var jag köpt den stensulptur, som stod i fönstret. »Den har jag inte köpt«, sa jag, »den har jag gjort!« Hon ville köpa den, men den var inte till salu. Det hjälpte inte att hon bönade och bad, svaret var nej.

Nästa dag när det var konsert i salongen kom denna stiliga kvinna och gav mig sitt visitkort och bad mig skriva till henne nästa gång jag har en utställning; hon skulle komma var hon än befann sig! På kortet läste jag: Professor Iréne Mannheimer, Kungliga Musikaliska akademien. Hon är en mycket skicklig pianist, som bekant. Tänk att jag, »en gammal usling« på Sättra brunn, kunde bli så uppskattad!

Efter några år hade jag en ny utställning där och då skrev jag i god tid till henne. Hon kom och gick direkt fram till min älsklingskulptur, »Tidig morgon«. När hon skulle ge konsert på kvällen i Salongen, kom hon in med den i sin hand och talade om att den skulle stå på hennes flygel för att ge henne inspiration. Ja, den kom verkligen till rätt person. »Ser ni att den lilla gumman har varit och plockat ved till morgonkaffet?« sa hon och pekade på skulpturen.

På Sättra Brunn upplevde jag så mycket positivt som jag aldrig kommer att glömma, och jag bläddrar i mina tankar varje dag i minnenas bok. Tänk att få träffa samma personal år efter år, så kolossalt mycket det betyder!

Några år bodde jag på Hebo, hos kyrkoherde Boman och hans fru. Hon var morgonpigg, liksom jag, och ofta bad hon mig komma ner och dricka morgonkaffe med henne. Där satt vi i köket vid den sprakande vedspisen och njöt av det alltid nybakade brödet. Hon var en otroligt duktig kvinna. Ett år när jag bodde där, började ryktet gå att det var dåligt ställt med Brunnens ekonomi. En natt var det helt omöjligt för mig att kunna sova. Det verkade som om alla Sättra brunns fåglar hade samlats i det stora vårdträdet som stod på gårdsplanen och tankarna snodde runt i huvudet på mig. Men mitt i detta kaos av trötthet, fågelkonsert och tankar på Brunnens ekonomi föddes en idé. Varför finns det inte en fond för Brunnen, när det finns fonder för så mycket annat?

Så fort jag kom ner till Brunnen på morgonen gick jag till Holger, vår kamrer, och berättade vad jag fått för idé under min sömnlösa natt. Han sken upp som en sol och sa: »Det var bra, Greta!« Sedan gick jag till prästen; han tog trappan i ett skutt ner till kontoret, till kamrern. Några dagar senare skulle jag skrivas ut för den terminen och när jag kom till dr Höglund och talade om vad jag ställt till med minns jag att han skrev en lapp och lade den i bröstfickan på sin vita rock.

Ja, så blev det ett nytt år och en ny vår och så var jag åter på Sättra brunn. Jag hade länge undrat om min idé diskuterats, men jag var för blyg att gå till kamrern och fråga. Men en dag, när jag var på väg till posten för att skicka en slant till Cancerfonden till minne av en god vän i Mora, som nyss gått bort, tog jag mod till mig och frågade kamrern. Då fick jag till min stora förvåning och glädje höra att de just den dagen fått postgiro-numret och jag fick bli den första som satte in en slant på fonden till Sättra brunn. Oh, så glad jag blev!

Med dessa rader slutar jag min rundvandring på mitt älskade Sättra brunn. Jag vill tacka alla er som gjort mitt liv drägligt så jag kan gå vidare trots att jag blivit förklarad obotlig trettioett år tidigare. Tack Nils-Johan, tack sköterskor och alla i behandlingsrummen, baderskor och massörer. Tack för all

god mat, tack alla söta flickor i matsalen Kalsenius. Tack Julle för alla underbara konserter och tack till er på kontoret! Sättra brunn får inte läggas ner tycker Greta Nord i Västerås som var på Brunnen tjugofyra terminer!